

GALİP ERDEM'İN HAYATI VE KİŞİLİĞİ (1930-1997)A. Kutalmış YALÇIN¹*Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 28.03.2023 Makale Kabul Tarihi / Accepted: 11.04.2023**DOI: 10.59445/ijephss.1272697**Makale Türü: Araştırma Makalesi / Article Info: Research Article**Atf / Cite: Yalçın, A. K., (2023). Galip Erdem'in hayatı ve kişiliği (1930-1997), International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, 6(2), 133-146.***Özet**

Bu çalışmada Türk basın-yayın ve siyasi hayatında milliyetçi ve muhafazakar kimliğiyle öne çıkan çok önemli bir gazeteci ve yazar, deneyimli bir bürokrat ve aynı zamanda bir avukat olan Galip Erdem'in hayatı ve kişiliği incelenmiştir. Galip Erdem basın-yayın hayatı boyunca yazı işleri müdürlüğü, yazarlık ve genel yayın yönetmenliği gibi çok aktif görevlerde bulunmuştur. Galip Erdem bu görevlerini Türk Yurdu, Orkun, Tercüman, Son Havadis, Yeni İstanbul, Bizim Anadolu, Zafer, Bab-ı Alide Sabah, Ortadoğu, Ölçü, Devlet, Bozkurt, Yeni Sözcü, Bakış, Töre ve Millî Hareket isimli dönemin milliyetçi ve muhafazakar görüşte olan dergi ve gazetelerinde sürdürmüştür. Kendisi bu faaliyetleri devam ederken başta Hüseyin Nihal Atsız, Dündar Taşer, Prof. Dr. Osman Turan, Osman Yüksel Serdengeçti ve Emine Işınso olmak üzere pek çok akademisyen, sanatçı, yazar ve bilim insanıyla birlikte çalışma fırsatı bulmuştur. Çok üretken bir yazar olarak dikkat çeken Galip Erdem'in, sadece Devlet'te 340 makalesi yayınlanarak en fazla makalesi yayınlanan yazar unvanına sahip olmuştur. Kerkük Türklüğüne ise özel bir önem atfeden Galip Erdem, Irak Türkmenlerini devamlı surette Anadolu'nun bir parçası olarak görmüştür. Galip Erdem siyasi yaşamı esnasında ise Samsun, Burdur ve Niğde illerinden 1965, 1969 ve 1973 yıllarında yapılan genel seçimlerde milletvekili adayı olmuştur. Kendisi aynı zamanda 12 Eylül 1980 Darbesi'nden sonra görülen MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası'nın avukatlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Türk Milliyetçiliği, MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Davası, Devlet Gazetesi.

THE LIFE AND PERSONALITY OF GALİP ERDEM (1930-1997)**Abstract**

The life and personality of Galip Erdem, a very notable journalist and writer, an experienced bureaucrat and a lawyer, who stands out with his nationalist and conservative identity in the Turkish press and political life, is analyzed in this study. Galip Erdem worked in very active positions such as editor-in-chief, author and executive editor throughout his press life. Galip Erdem performed these duties in Türk Yurdu, Orkun, Tercüman, Son Havadis, Yeni İstanbul, Bizim Anadolu, Zafer, Bab-ı Alide Sabah, Ortadoğu, Ölçü, Devlet, Bozkurt, Yeni Sözcü, Bakış, Töre ve Millî Hareket, which were nationalist and rightwinger magazines and newspapers of the period. While continuing these activities, he had the opportunity to work with a great many academicians, artists, authors and scientists, especially Hüseyin Nihal Atsız, Dündar Taşer, Prof. Dr. Osman Turan, Osman Yüksel Serdengeçti and Emine Işınso. Galip Erdem, who was a very prolific author, had 340 articles published only in Devlet newspaper, making him the author with the highest number of articles published. Galip Erdem, who attributed special importance to Kirkuk Turkishness, always considered Iraqi Turkmen as a part of Anatolia. During his political life, Galip Erdem became a candidate for parliamentarian from Samsun, Burdur and Niğde in the general elections held in 1965, 1969 and 1973. He was also one of the lawyers of the MHP (Nationalist Movement Party) and Ülkücü Kuruluşlar (Idealistic Associates) Case after the September 12, 1980 coup.

Keywords: Turkish Nationalism, Nationalist Movement Party and Idealistic Associates Case, Devlet Newspaper.

¹ Doç. Dr., Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü, kutalmisyalcin@duzce.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3176-6749.

1. Giriş

Galip Erdem tek parti yönetimlerinin hem Avrupa'da hem de Türkiye'de yükselen bir değer hâline geldiği, Türk siyasal hayatında ise yeni inkılabın yapılması noktasında Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) başat güç olarak öne çıktığı iki dünya savaşı arası dönemde dünyaya gelmiştir (Karataş, 2022: 11). Bu dönemde özellikle Türkiye'nin yakın ilişkiler geliştirdiği Avrupa'da otoriter-devletçi akımlar bir hayli yükselişe geçmiştir (Tekinsoy, 2020: 299). Galip Erdem 10 Mart 1930 tarihinde Rize'nin Fındıklı ilçesinde Ofluoğlu adı ile bilinen bir ailenin tek çocuğu olarak doğmuştur. Babası nahiye müdürlüklerinde görev yapmış Rasim Bey annesi ise Zekiye Hanım'dır (Erdem, 2016: 7). Kendisi ilkokulu Fındıklı; ortaokulu Bitlis ve Siirt illerinde tamamladıktan sonra babasının Erzurum'un Narman nahiye müdürlüğüne tayin olması sebebiyle lise tahsilini ancak 1949 yılında Erzurum'da tamamlayabilmiştir. Ardından Galip Erdem, vatani görevini 31 Ekim 1952 tarihinde teğmen rütbesiyle bitirmiştir (Erdem, 2018: 7). Galip Erdem memuriyet hayatı boyunca ise takip memurluğundan Başbakanlık müşavirliğine varıncaya kadar birçok farklı kurumda bürokratik hayatın içinde olarak önemli bir tecrübe kazanmıştır.

Bu bağlamda çalışmanın ilk bölümünü "Galip Erdem'in Memuriyet Hayatı" isimli alt başlık oluşturmaktadır. Bu başlıkta Galip Erdem'in 27 Nisan 1953'te başlayan memuriyet hayatı onun emekliye ayrıldığı 10 Mart 1995 tarihine kadar incelenmiştir. Kesintiler olmasına rağmen kırk yılı aşan bir süre devam eden devlet hizmeti ve Galip Erdem'in engin birikim ve tecrübelerinin izlerine ulaşabileceğimiz tespitleri genç yaşta Demokrat Parti (DP)'de üst düzey bürokratların dikkatlerini çekmiştir. Bu bölümü daha sonra "Galip Erdem'in Basın-Yayın Hayatı" ve son olarak "Galip Erdem'in Siyasi Hayatı" isimli alt başlıklar takip etmektedir. Sonuç kısmında ise; bulgular analiz edilmiştir. Bu yönleriyle çalışma, literatüre önemli bir katkı sağlamış olacaktır.

2. Galip Erdem'in Memuriyet Hayatı

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Almanya, İtalya ve Japonya'da faşist yönetimlerin yıkılması sonrasında dünya siyasi tarihinde önemli gelişmelere şahit olunmuştur. Bu süreçte bir yandan demokrasi ve uluslararası barış, yani evrensel idealler esas alınmaya başlanırken, diğer taraftan Amerika ve Rusya yeni güç dengesi olmak üzere ön saflara yerleşmişlerdir. Ayrıca bu denge değişiminin de tesiri ile Avrupa politikası yerine uluslararası politikadan söz edilmeye de başlanmıştır (Türkmen, 2021: 405). Türkiye'de ise II. Dünya Savaşı sonrası uluslararası şartların ve ülke içindeki sosyal, siyasi ve ekonomik gelişmelerin etkisi ile çok partili hayata geçilmiş ve hemen ardından DP'nin iktidara gelişinin henüz ikinci yılında Galip Erdem, 1952 yılında teğmen rütbesi ile terhis belgesini almıştır. Ardından kendisi 27 Nisan 1953'te Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan Ankara Yenişehir merkezinde memuriyet hayatına başlamıştır. Galip Erdem memuriyet hayatına intisabının ardından sırasıyla Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Genel Müdürlüğü ve İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri (İETT) idaresinde takip memuru olarak çalışmıştır. Kendisi daha sonra Gıda İhtiyaç Maddeleri Anonim Şirketi'ne (GİMA TAŞ) girmiştir. Bu sırada Galip Erdem Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuş ve 23 Kasım 1959 tarihinden itibaren Bayındırlık Bakanlığında Tevfik İleri'nin² müşavirliğini yürütmüştür (Erdem, 2018: 7). Ancak bu görevi uzun sürmeyen Galip Erdem, İzmir barosuna kayıtlı avukat İhsan Koloğlu'nun yanında staj yapmaya başlamıştır. Avukatlık stajını 1963 yılında tamamlayan Galip Erdem, 1965 yılında Ankara'ya dönmüştür. Kendisi daha sonra, 1 Temmuz 1966 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Devlet Kitapları Müdürlüğüne danışman olarak atanmıştır. Bu görevini çok severek ifa etmesine rağmen Galip Erdem'in danışmanlık vazifesi ancak 1967 yılının sonuna kadar devam edebilmiştir. Ardından Galip Erdem 31 Aralık 1969'da Milli

² Tevfik İleri 19 Ocak 1958 tarihinde Bayındırlık Bakanı olarak 27 Mayıs 1960 darbesine kadar görev yapmıştır. Bu süreçte Tevfik İleri, yaklaşık yedi ay Millî Eğitim Bakanlığı'na da vekalet etmiştir. **Bkz.** Abdurrahman Bozkurt, Tevfik İleri'nin Yaşamı ve Fikirleri, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2003, s. 84.

İstihbarat Teşkilatı'nda (MİT) Başkan Fuat Doğu'ya³ danışmanlık yapmaya başlamıştır. Onun bu görevi ise 30 Haziran 1973 yılına kadar sürmüştür (Kösoğlu, 2010: 38). Galip Erdem daha sonra 10 Eylül 1975 tarihinde Başbakanlık Müşavirliği görevine getirilmiştir (Erdem, 2016: 8). Ayrıca Galip Erdem Başbakanlık Müşavirliği görevi devam ederken 26 Kasım 1980 tarihinde Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren'e hitaben bir manifesto niteliği taşıyan 60 sayfalık bir açık mektup kaleme almıştır. Galip Erdem bu raporunu Millî Güvenlik Konseyi (MGK) üyeleri ve MGK Genel Sekreteri'ne de iletmıştır. Galip Erdem mektubunda Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Ülkücü Kuruluşların son kertede tüm Türk milliyetçilerinin yanlış saiklerden hareket edilerek yargılandığını ve bu durumun daha büyük badirelere sebep olabileceğini büyük bir ferasetle Kenan Evren'e iletmıştır (Erdem, 2001: 1, 91-92). Ardından Başbakanlık Müşaviri Galip Erdem 265 sayılı kuruluş kanununun 14. maddesi gereğince 9 Temmuz 1981 tarih ve 5916 sayılı onayla Turizm ve Tanıtma Bakanlığında Genel Müdürlük Müşavirliğine atanmıştır (BCA, 30.11.1.0.541.18.15.).

Galip Erdem 22 Temmuz 1981 tarihinde Genel Müdürlük Müşavirliğine nakli gerçekleşikten sonra kendi isteğiyle 24 Şubat 1982'de emekli olmuştur. Bu süreçte altı yıl MHP ve Ülkücü Kuruluşlar Dâvası'nın avukatlığını üstlenmiş ve kendisi dava sürecini çok yakından takip etmiştir. Galip Erdem 1987'de ise Merzifon Yağlı Tohumlar A.Ş. yönetim kurulu üyeliği ve Konya Şeker Fabrikasında denetçilik görevinde bulunmuştur. Yine aynı yıl Sosyal Güvenlik Eğitim Vakfı Başkanlığı yapmıştır. 15 Ağustos 1989'da ise Kültür Bakanlığı APK Başkanlığında APK uzmanı ve akabinde Bakanlık müşavirliği yapmıştır. Ardından 7 Mayıs 1992'de aynı bakanlıkta tekrar APK uzmanlığına tâyin edilmiştir. Galip Erdem, 10 Mart 1995 tarihinde ise bu defa 26 yıl 5 ay hizmeti neticesinde yaş haddinden emekliye ayrılmıştır. 12 Mart 1997 tarihinde vefat eden Galip Erdem Cebeci Asri Mezarlığı'na defnedilmiştir (Erdem, 2016: 8).

3. Galip Erdem'in Basın-Yayın Hayatı

Galip Erdem'in basın-yayın hayatı 1 Ağustos 1959 tarihinde Türk Yurdu Dergisine genel yayın müdürü olarak atanmasıyla başlamıştır (Kösoğlu, 2010: 35). Bu süreçte milliyetçi gençlerin ve Milliyetçiler Derneği mensuplarının Türk Ocağı çevresinde toplanması ve üye olmalarına gayret gösterilmiştir. Galip Erdem'e göre milliyetçi gençlerin yeniden toparlanması böylece 1957'de Ankara Türk Ocağı'nda başlamıştır. Ocağın merkezi İstanbul'dan Ankara'ya taşınmış, Türk Yurdu dergisi de Ankara'da çıkmaya başlamıştır ve derginin 1958-1960 arasında yayın müdürlüğünü de Galip Erdem yapmıştır. Erdem'e göre, 1957-1960 arasında ocağa siyasetçi girmiş ama siyaset girmemiştir (Çakır, Mart 2012: 485). Bu süreçte Türk Yurdu iki yıllık bir aranın ardından 271. sayısı ile tekrar çıkmaya başlamıştı ve Prof. Dr. Osman Turan'ın sahipliğini yaptığı derginin yönetim kadrosu için yeni birimler ihdas edilmişti. Bu birimler ise müşavirlik, sekreterlik, iç-dış yayınlar, idari işler, büro işleri ve temsilciler olmak üzere teşekkül etmiştir. Yazı işleri müdürlüğüne ise Prof. Dr. Emin Bilgiç, idari işlerden sorumlu müdürlüğe ise Türk siyasal hayatının önemli simalarından Dr. Saadettin Bilgiç getirilmiştir. Galip Erdem'in umumî neşriyat müdürlüğüne atandığı ise Türk Yurdu'nun Temmuz 1959 tarihli 275. sayısında duyurulmuştur. Derginin Ekim 1959 yılı sayılarında ise neşriyat müdürlüğü biriminin yazı işleri müdürlüğüne dönüştürüldüğü ancak dergide Galip Erdem'in görevine devam ettiği anlaşılmaktadır (Çirkin, 2022: 115). Galip Erdem aynı zamanda bu süreçte Tercüman gazetesinde yazarlık da yapmıştır. Onun yazıları 1961'de Son Havadis gazetesinde de yayımlanmıştır. 1962'de ise Yeni İstanbul gazetesinde yazmaya başlamıştır. 1969'da ise M. Emin Alpkan tarafından çıkarılan Bizim

³ 1914 yılında İstanbul'da doğmuştur. Kendisi Harp Okulunu bitirdikten sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) değişik birimlerinde görev yapmıştır. 27 Ağustos 1962 tarihinde Kurmay Albay rütbesiyle MAH Reisi olmuştur. 25 Ağustos 1964 tarihinde ise Sivas 59. Tümen Komutanlığı'na verilmiştir. Mehmet Fuat Doğu ikinci defa 1 Mart 1966 tarihinde MİT Müsteşarlığına atanmış ve bu görevini 23 Temmuz 1971'e kadar devam ettirmiştir. Kendisi 1971 tarihinde Korgeneral rütbesi ile TSK'den emekliye ayrılmış ve 1978 yılına kadar Lizbon Büyükelçiliği görevinde bulunmuştur. Mehmet Fuat Doğu 31 Mayıs 2004 tarihinde vefat etmiştir. **Bkz.** <https://www.mit.gov.tr/must-biyog11.html>, Erişim Tarihi: 14.01.2023.

Anadolu⁴ gazetesinde yazmaya başlamıştır. Galip Erdem, 10 Mart 1965'te ise Zafer gazetesinde, yine 1965'te Bâbüâlî'de Sabah gazetesinde yazmıştır. Kendisi 1973'ten 1975 yılına kadar Ortadoğu gazetesinde yazmıştır. Galip Erdem diğer yazılarını ise Ölçü, Devlet, Bozkurt, Yeni Sözcü, Bakış ve Töre dergilerinde yayınlamıştır. Galip Erdem bazı yazılarında İlteriş Metin, Elif Bilge, Murat Bilge, Seyyah-ı Zengin Murat Çelebi, Bilge Erdem ve Tercüman maslahlarını kullanmayı tercih etmiştir (Kösoğlu, 2010: 35-38). Galip Erdem 9 Eylül 1963 tarihinde Yeni İstanbul gazetesinde yayınlanan "Kerkük Gecesi" isimli bir yazısında ise Irak Türklüğüne olan bağlılığını şöyle ifade etmeye çalışmıştır: "Irak Türklüğünü tanımak için, çok defa, "İrkdaşlarımız" ve "Soydaşlarımız" deyimlerini kullanıyoruz. Böyle söylemek fikrimce yanlıştır; hiç olmazsa eksiktir. Çünkü, Irak Türkleri ile yakınlığımız sâdece müşterek bir soya mensubiyetin verdiği yakınlıktan ibaret değildir. Aramızda, kelimenin en dar mânâsıyla ele alınsa bile, tam bir millet beraberliği vardır. Dinimiz bir, kültürümüz bir ve saadetlerimiz bir, talihimiz bir..." (Erdem, 2016: 138). Türk milliyetçileri ise gazete köşelerinde bu anma töreni üzerinden Türk milletine geleceğe dair ümit ve güven veriyorlar, büyük devlet bilinci oluşturuyorlardı. Bu noktada Galip Erdem'in, adeta Türk milliyetçiliğinin yüzü geleceğe dönük bir projesini ifade edencesine şunları yazdığı görülmektedir:

"Söğüt'te dikilen çınarın kökü sağlamdır; kıyamete değin de sağlam kalacak. Şimdi o, gövdesindeki yaraları kapatmakla uğraşiyor, şimdi o, kimi gafletle kimi ihanetle, geçmiş yüzyıllardaki düşmanlarının intikamını yürüten parazitlerden temizlenmeye çalışıyor. Sonra, yeni sürgünler çıkmasına, yeni yeşillikler doğmasına, yeni ve büyük bir gölgenin Müslüman Türk âlemini serinletmesine sıra gelecek. İşte o gün meydana Sam amcayı da, Ho amcayı da kimse bulamayacak. Bütün bir millet, çaldırıldığı hazineye kavuşmanın sevinci içinde hep birlikte Söğüt'e gidecek, Ertuğrul Gazi arkasından af dileyecek, Çınar'ını kanla ve imanla beslemek üstüne bir daha ant içecek. Evet, öyle bir gün mutlaka gelecek ve zafer, mutlaka bizim olacak!" (Erdem, 15 Eylül 1969: 6).

Sürelî yayınlarının yanı sıra Galip Erdem'in bizzat Alparslan Türkeş'in yönlendirmesiyle yayın hayatına başlayan Milli Hareket dergisinin 32. sayısında "Eğitim ve Gençlik" ve yine aynı derginin 43. sayısında "İrtica Anlayışı" başlığını taşıyan yazıları da yayımlanmıştır (Yalçın, 2022: 33). Galip Erdem'in Millî Hareket dergisinde yer alan ve "Eğitim ve Gençlik" başlığını taşıyan yazısında ise Türk gençliğine dair bazı önemli tespitlerde bulunmuş ve stratejik hedefler ileri sürülmüştür:

"1) Üniversite ve yüksek okullarımızın düzeltilmesi (Kadro, eğitim araçları, sistem yönünden), 2) Gençlere okuma alışkanlığını kazandırma çarelerinin aranması ve mutlaka memleketin ve dünyanın bütün dâvâlarının hâll edilmesi yollarını fıkra sütunlarından öğrenebilecekleri zannından kurtulmaları lâzım gelir. Üniversite öğrencilerinin sıkıntıları, Türkiye'nin diğer bütün sahalarındaki sıkıntıları ile ilgilidir. Köylünün, işçinin, memurun, küçük esnafın iktisadî imkânsızlıkları giderilmedikçe, üniversite öğrencilerinin derdine köklü ve devamlı bir çare bulmak mümkün değildir. Ancak, devletin üniversite öğrencileri lehine biraz daha fedakârlığa zorlanması; bankaların, büyük şirketlerin ve zenginlerin bu dâvâya katılmalarının sağlanması gibi, geçici tedbirler akla gelebilir..." (Erdem, Mart 1969: 11).

Galip Erdem'in Töre dergisinde yayınlanan yazıları ise genellikle milliyetçilik üzerine yoğunlaşan düşünce yazıları olarak temayüz etmektedir. Örneğin Galip Erdem'in "Turancılığa Dair" başlıklı yazısında Türk milliyetçiliği ve Turancılık davasına dair görüşlerinde Necmettin Hacıeminoğlu ve Ziya Gökalp çizgisini çok yakından takip ettiği anlaşılmaktadır. Turancılık mefkûresinin Türkçülüğün kısa sürede çok geniş bir kitleye yayılması üzerinde son derece etkili olduğunu belirten Galip Erdem Türk milliyetçilerine Turancılık davasına daha fazla hizmet için zemin hazırlamasının hayati bir zaruriyet olduğunu belirtmiştir (Kazkaldıran, 2019: 237). 1971 yılında yayın hayatına başlayan Töre dergisi ise üniversite gençlerine hitap edecek olan uzun soluklu bir fikir sanat dergisi

⁴ Bizim Anadolu gazetesi 1976 yılında yayın hayatına başlamıştır. Yazı İşleri Müdürlüğünü ise ilk olarak Ahmet Taşgetiren üstlenmiştir. Bu gazetede Yeniden Milli Mücadele Hareketi içinden yetişmiş olan daha yaşlı yazarlardan Emel Esin ve Ali Yörük'ün de yazıları yer almıştır. Bu tür yazılar genç mücadeleçiler açısından ufuk açıcı olmuştur. **Bkz.** Abdullah Kutalmış Yalçın, Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri, Berikan Yayınevi, Ankara, 2019, s. 145-146.

olarak bu alandaki eksikliği gidermeye çalışan bir yazar kadrosu ve yayın politikasına sahip olmuştur. Töre dergisinde Galip Erdem başta olmak üzere Emine İşinsu ve Dünder Taşer gibi milliyetçi aydınların yanı sıra kısa süre içinde dönemin milliyetçi akademisyen, aydın ve sanatkarlarından oluşan pek çok isim⁵ bir araya gelmiştir. Galip Erdem Töre'nin yanı sıra milliyetçi cenaha hitap eden Türk Yurdu, Bozkurt, Çınaraltı, Millet, Ötügen, Milli Yol ve Orkun gibi pek çok süreli yayına da kendi yazılarıyla katkı sağlamıştır (Kazkaldıran, 2019: 2). Galip Erdem'e göre ülkücülük ise ancak bütün bir ömrün sonunda kazanılabilmektedir. Mesela Atsız bir ülkücü idi. Bu yüzden ülkü son hedeftir. Buna varmak için ara hedefler vardır. İlki, ülkücü olmak ülküsüdür (Kösoğlu, 2010: 116-119). Ülkücü gençliğin yetişmesinde ve uyarılmasında önemli bir kişilik olan Galip Erdem ülkücülüğü gençlik zamanında kazanılan bir hazine olarak görürken, ülkücü gençlik için "Ülkücü gençlik, milletin kıyamete kadar varolma iradesini temsil eder. Yükselme umudunun müjdecisi, vatanına yönelecek her çeşit tehlikenin gerilemez bekçisidir" diyor ve çalışmanın en başında Türk milliyetçiliğinin ortaya çıkışı bahsinde de ifade ettiğimiz gibi "Türk milletini ebedileştirme aksiyonu"na işaret ediyordu. Erdem "Ülkücü Bir Gençle Sohbetler" yazı dizisinde tıpkı Hacıeminoğlu gibi Oğuz Kağan ve Bozkurt destanlarına vurgu yaparak ataların ülkücülüğünden, "ülkücü olabilmek ülküsü" olarak nefsini yenmek ve devletin ve milletin varlığı ile bütünleşmekten bahsetmiştir (Erdem, 1975: 244-262).

Galip Erdem'i Orkun dergisinin idareci kadrosu içinde görmek de mümkündür. Derginin kurucusunun Hüseyin Nihal Atsız⁶ olmasına rağmen derginin birçok sayısında idari kadronun sürekli olarak bir değişim süreci içinde olduğu tespit edilmiştir. Örneğin Orkun'un ilk sayısında kurucu Hüseyin Nihal Atsız ve yazı işleri müdürü Işıksal Baltacı iken, derginin 19 ve 20. sayılarında ise yazı işleri müdürü Galip Erdem ve teknik sekreter olarak Fahrettin Savaş Konar görev yapmıştır (Sekman, 2019: 5). Galip Erdem'in Devlet gazetesindeki yazıları ise manşete yakın bir konumlandırma takip edilerek genellikle gazetenin 5. sayfasında yer alan "Mektuplar" isimli köşeden okuyucularla buluşmuştur (Devlet, 7 Nisan 1969: 5). Yine Devlet'e en fazla yazıyı 340 yazıyla Galip Erdem vermiştir. Galip Erdem 1 yazıyı Pars Bilge, 3 yazıyı Burak Yüksel, 6 yazıyı Oruç Reisoğlu, 8 yazıyı Çağrı Çoşkun, 12 yazıyı Seyyahi Zengin Murat Çelebi, 25 yazıyı Murat Bilge, 36 yazıyı Oruç Bilge, 50 yazıyı Bilge Erdem, 70 yazıyı ise İleriş Metin mahlasıyla yayınlamıştır. Galip Erdem kaleme aldığı yazılarını çoğunlukla kendi el yazısıyla hazırlamış ve ilgili derginin sekreteriyasına ulaştırmıştır (Çakır, 2022: 122, 237). Galip Erdem 1969 yılında Devlet gazetesinde "Turancılık Nedir?" başlığını taşıyan bir yazısında ise Dış Türklerin dertleri ile ilgilenmek, Dünya Türklüğü şuur ve bilincine sahip olma durumunu, Dış Türkleri diğer uluslardan daha önce düşünmeyi ve Türkiye haricinde büyük ve kuvvetli bir Türk varlığının olduğuna inanmayı Turancılık davası olarak tanımlamıştır (Devlet, 23 Haziran 1969: 5). Onun yazılarının birçoğunda Turan idealine ulaşmaya yönelik önemli uyarılar yer almaktadır:

"(...) Evet sayın Batıcılar, Kuzeyliler ve tüm özgürlükçüler! Neslimizin alınına kara bir leke sürdünüz. Bir avuç Türk milliyetçisinin gayreti temize çıkmanıza yetmeyecektir. Türk milletinin yarıdan fazlası esirdir. Kanınızı taşıyanların, dilinizi konuşanların, dininize inananların, harsınızı paylaşanların yarıdan fazlası esirdir, diyorum.

⁵ "Töre dergisinde Türk milliyetçiliğinin önemli düşünce, siyaset ve ilim adamlarından Galip Erdem, Dünder Taşer, Erol Güngör, Necmettin Hacıeminoğlu, Mehmet Eröz başta olmak üzere, Ayhan Tuğcugil, Orhan Türkoğan, Abdülkadir İnan, Tahir Çağatay, A. Bican Ercilasun, Enis Öksüz, Turan Yazgan, Birol Emil, Mertol Tulum, Mubil Özyörük, Sadık Kemal Tural, Umay Günay, Tefik Ertüzün, Atilla Özmen, Nusret Çam, Reha Oğuz Türkan, Sadi Somuncuoğlu, Hüseyin Mümtaz, Rıza Kardeş, Vehbi Ecer, Necip Mirkelamoğlu, Turgut Günay, Hacer Hicran Göze, Vural Savaş, Ergün Göze gibi isimler milliyetçi düşünceye yön veren yazılarıyla yer almışlardır". **Bkz.** Kübra Kazkaldıran, Töre Dergisi Üzerine Bir inceleme, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2019, s. 51.

⁶ Türk milliyetçiliğinin ve Türkcülük düşüncesinin tek parti döneminden itibaren en önemli simalarından biri haline gelen Hüseyin Nihal Atsız, 12 Ocak 1905'te İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası Mehmet Nail Bey, annesi ise Fatma Zehra Hanım'dır. Hüseyin Nihal Atsız'ın 1910'da dünyaya gelen Ahmet Necdet Sancar isminde bir erkek kardeşi ve 1912 yılında dünyaya gelen Fatma Nezihe Çiftçioğlu adında bir de kız kardeşi vardır. Tüm eylemlerinde Türkcülüğü merkeze alan Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkcülüğün savunucu rolünü kazanması ise Ziya Gökalp'i örnek almasından dolayıdır. **Bkz.** Abdullah Kutalmış Yalçın, Türk Düşünce Hayatında Hüseyin Nihal Atsız: Hayatı, Kişiliği ve Eserleri (1905-1975), ed. Murat Karataş, Tek Parti Dönemi Üzerine Yazılar içinde, Berikan Yayınevi, Ankara, 2022, s. 170,182.

Ne yaptınız onlar için? Gevelemeyi bırakın, “Ne yapabiliriz?” demeyin. Kabul: Sovyet Rusya’ya saldıramazdınız! Saldırmanızı kim istedi ki? Kızıl Çin’in üstüne yürüyemezsiniz. Yürümenizi kim bekledi ki? Ama yazabilirsiniz, konuşabilirsiniz; soydaşlıktan doğan borcunuzu reddetseniz bile, esir Türklerin de birer insan olduklarını düşünebilirsiniz.(...) Tarih mahkemesinin huzuruna çıktığınız vakit, hâkimin kararını düşünün ve azıcık aklınız varsa, titreyin: Lumumba için ağıtlar yazdınız, Kastro için övgüler döşendiniz. Mao’yu dünyanın kurtarıcısı koltuğuna oturtunuz, H.Ş. Minh’e alkış tuttunuz. Ama esir Türklere sıra gelince sustunuz. Altmış milyon kardeşin derdine karşı taş kesildiniz. Savunmanız reddedilmiştir: “Önce kendimizi kurtaralım, diğer Türkleri sonra düşünelim, demeniz sahtekarlıktır. Mademki önce kendimizi kurtarmamız gerekiyor, Vietnam’ın kurtuluşu ile neden uğraşıyorsunuz? Üstelik, hiç kimse sizden kurtarıcılık istemedi ki; biraz ilgi, biraz sevgi, “yalnız iki üç söz, iki üç katre mürekkep” bekledi.” (Alshov, 2020: 54).

Bununla birlikte Galip Erdem’in 1973’te belirttiği gibi “Türk milliyetçileri, siyaset mücadelesinin kötü geleneğini yıkmak zorunda oldukları hissiyle hareket etmeyi amaç olarak belirlemişler”, doğrudan Türk milletini ve Türk devletini yükseltmenin yollarını aramışlardır (Erdem, 3 Eylül 1973: 5). Yazılarında anlaşıldığı üzere Galip Erdem, Türk dünyasının tümüyle ilişkiliydi. Ancak Kerkük’e yönelik duygu yoğunluğu bir başkaydı ve onun bu ruh hâli, çevresinde olan herkese sirayet etmiştir. Kendisi Kerkük’ü Anadolu’dan bir parça olarak görmüştür. Galip Erdem çok uzun süre Ankara’ya öğrenim için gelen Kerküklü öğrencileri bir emanet olarak görmek sûretiyle onların tahsil hayatlarıyla yakından ilgilenmiştir. Kendisi Kerküklü öğrencilere yönelik birçok seminer vermiş ve özellikle Ramazan aylarında bir aylık iftar programları tertip etmiştir (Kösoğlu, 2010: 22). Galip Erdem’in Kerkük Türkmenlerine yönelik tespitleri bu durumun bir kanıtıdır:

“Kerküklü soydaşlarımızı övmek istesem korkarım kelimeler yetersiz kalacak; yüreğimdeki sevgiyi duyuramayacağım. Mertlik, dostluk, yiğitlik ve hepsinden önemlisi, pırıl pırıl bir Türklük şuuru... Çok değil daha 50 yıl öncesine kadar Kerkük, vatanın herhangi bir parçasından farksızdı. Bir Urfa, bir Manisa, bir Samsun Türklüğe ne kadar yakınsa, Kerkük de öylesine yakındı. Sonra, Birinci Dünya Harbi’nin uğursuzluğu girdi aramıza, parça parça olduk. “Yüce bir imparatorluktan elimizde kalan ne?” sorusuna hâlâ cevap arıyoruz. Kerküklülerin kötü zamanı böyle başladı. Yabancı bir devletin hâkimiyetinde kalmaları, Ay-Yıldızlı bayrağın koruyuculuğu altında yaşamak hakkında yoksun bırakılmaları yüzünden, “öz yurtlarında garib” oldular. Yarı-bağımsız Irak devletinde, gönüllerinin özlemini dışa vurmadan, kanunlara daima saygılı olarak yaşadılar. Siyasete karışmadılar. Memleketlerine faydalı olmak için çalıştılar. Varlıklarını devam ettirmenin çarelerini aradılar. Irak’ı sık sık bulandıran koltuk çekişmelerine girmediler; hiçbir zümrenin tarafını tutmadılar. İktidarı kim temsil ediyorsa, ona hep bağlı kaldılar. Kısacası örnek insandılar, örnek vatandaşlar. Türklükle ilgileri sönmeyen bir şurudan, bitmeyen bir sevgiden ileri gitmedi. Millî bir dava gütmедiler; devletin başına dert açmadılar. Irak hükümetinin ihanet sayabileceği bir davranışlarını, kimse tespit edebilmiş değildir...” (Erdem, 2008: 227).

4. Galip Erdem’in Siyasi Hayatı

Galip Erdem’in birkaç kez milletvekilliği adaylığı süreci olmuştur. Bu denemelerinden birçoğu gönül bağı olan partilerden gelen teklifleri geri çevirmek istememesi ve liste doldurmak içindir. Bunlardan ilki 1965 genel seçimlerinde Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) Samsun milletvekilliği için adaylık sürecidir. Galip Erdem 1965 seçimlerinde 11 milletvekili çıkartacak olan Samsun listesinde Prof. Z. V. Togan⁷ liste başı iken 7. sıradan milletvekili adayı olmuş ve seçim

⁷ “Ord. Prof. Dr.A.Zeki Velidi Togan 10 Aralık 1890 tarihinde Rusya’nın Başkurt ili’nde doğmuştur. İlk öğrenimini babası ve dayısından alan Togan, daha sonra ilim tahsil etmek ve Rusça öğrenmek amacıyla Kazan’a gitmiştir. Rus ilim adamlarıyla tanışan Togan Kasımiye Medresesi’ne girmiş ve Türkistan’a gönderilmiştir. Ardından Ufa’daki Osmaniyeli Medresesi’nde Türk tarihi muallimi olmuştur. 1917 Şubat İhtilali sırasında Moskova’da bulunan Togan, Rusya içinde muhtariyet istemiştir. Başkurt Muhtar Devleti’ni ilan ettikten sonra Ekim İhtilali’nden sonra Türkistan’a çekilmiş ve Basmacı Hareketi’ne katılmıştır. Kendisi bu siyasi faaliyetlerine paralel şekilde akademisyen kimliğini korumayı başarmıştır. Kendisi Türkistan’daki hareketin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından ise 1923 yılında Avrupa’ya gitmiştir. Bir süre sonra Fuat Köprülü, Hamdullah Suphi ve Dr. Rıza Nur’un davetleri neticesinde 20 Mayıs 1925 tarihinde Türkiye’ye gelmiştir. Türk vatandaşı olduktan sonra ise Maarif Vekâleti’nde görev almış ve İstanbul Dârülfünunûn’da Türk tarihi muallimliği görevini yürütmüştür. Daha sonra istifa ederek 1935 yılında Viyana Üniversitesi’nde doktorasını tamamlamıştır. 1939 yılında ise İbn Fadlan’ın seyahatnamesi isimli kendisine büyük ün kazandıracak olan doktora çalışmasını yayınlamıştır. Togan daha sonra Almanya üniversitelerinde çalıştı ve 1939’da yeniden İstanbul Üniversitesi’ne döndü. 1942 yılında Almanya’ya yeniden giden Togan 1944’te tutuklandıktan

çalışmalarına katılmıştır. 1969 genel seçimlerinde ise Burdur'dan listeye girmiştir (Kösoğlu, 2010: 48). Bu aşamada Prof. Z.V. Togan'ın akademik yönünü Galip Erdem şöyle tarif eder: “Zeki Velidi, Türk Tarihi konusunda çağımızın, belki de bütün zamanların en büyük âlimidir. Milletler arası bir şöhreti vardı. Araştırmaları yeryüzünün her tarafındaki ilim çevrelerinde ilgi görmüş, yeni buluşlara imkân hazırlayan kaynakları ortaya çıkarması sonsuz bir takdirle karşılanmıştır. Bilhassa Umumî Türk Tarihi sahasında çalışan yabancı ve yerli ilim adamları, Zeki Velidi ile daima görüşür, mektuplaşır, bilgisinden faydalanırlardı.” (Erdem, 3 Ağustos 1970: 5). 1969 milletvekilliği genel seçimlerinde ise Galip Erdem'in yanı sıra Devlet gazetesinin kurucu ve yazarlarından İbrahim Metin ve Halil Özyıldız'da milletvekili adayı olmuştur (Çakır, 2022: 122). Galip Erdem, 12 Ekim 1969 milletvekilliği genel seçimleri öncesinde ise Devlet gazetesinde yer alan “Mektuplar” başlığını taşıyan sütundan seçim sistemine dönük birtakım eleştiriler dile getirmiştir. Kendisi 1961 ve 1965 genel seçimlerini örnek göstermek sûretiyle maddî imkanları yüksek olan aday adaylarına itibar edildiği, delegeleri tatmin eden ve menfaat sağlayan adayların söz konusu olduğu, delegelerin bürokratik işlerini daha rahat yürütebilecek milletvekili aday adaylarına itibar ettiklerini ve ön seçimlerde delegelerin iş takibinde tecrübe kazanmış milletvekillere oy verdiklerini ve bu durumda parti içi hizipleşmeye neden olduğunu belirtmiştir. Galip Erdem'e göre çözüm aday adaylarının içinden milliyetçi, ahlâklı, dürüst ve ehliyetli olanlarının seçilebilmesidir. Galip Erdem daha önce MHP mensubu olmasına rağmen seçimlerde Adalet Partisi'nden (AP) aday adayı olan milliyetçilerin de genel seçimlerde liste başında yer alması gerektiğini düşünmektedir. Çünkü ona göre Türk milliyetçiliği mefkûresi önce Türklüğün düşünülmesini, ardından mensubu olunan siyasi partinin gözetilmesini emretmektedir (Erdem, 18 Ağustos 1969: 5). Diğer taraftan Galip Erdem CKMP'nin MHP'ye dönüşümünü Türk milliyetçiliğinin tarihinde bir dönüm noktası olarak yorumlamıştır. Erdem bu yorumda “1945 yılından itibaren yapılan denemeler nihayet başarıya ulaştığı, Genel Başkan, Genel İdare Kurulu ve bütün teşkilâtı ile sırf milliyetçilerin idaresinde olan bir partinin ortaya çıktığını” ifade etmiştir. Bununla birlikte o yıllarda artık Türkiye'deki milliyetçilerin tek bir bayrak altında birleşmesi ve mefkûrenin iktidar olması uğrunda çalışılması gerektiğini ifade eden Erdem birlik ve beraberliğin üzerinde durmuştur (Erdem, 25 Ağustos 1969: 5).

Galip Erdem ön seçim sistemine getirmiş olduğu eleştirilerin yanı sıra 1969 Genel Seçimleri öncesinde ise Necmettin Erbakan'ın Odalar Birliğinde yürütmüş olduğu mücadelenin haklılığına inanmış ancak Erbakan'ın Konya'dan bağımsız milletvekilliği adaylığı sürecini desteklememiştir. Çünkü Galip Erdem, Necmettin Erbakan'ın bağımsız milletvekilliği adaylığı sürecinin, milliyetçi ve muhafazakar partilerin daha az oy almasına neden olacağını düşünmüştür (Erdem, 8 Eylül 1969: 5). Aslında bu süreç daha sonra MNP'nin ve millî görüş fikriyatının ilk nüvelerini oluşturmuştur. Hatırlanacağı üzere Necmettin Erbakan AP'den veto edildikten sonra MP ve MHP ile temas kurmuş ancak daha sonra kendi çekirdek kadrosuyla hareket etmeyi tercih etmiştir. Necmettin Erbakan ve yakın arkadaşlarının başlattığı ve Türk siyasal hayatında Müstakiller Hareketi olarak tarihe geçen sürecin sonunda ise Erbakan 12 Ekim 1969 genel seçimleriyle birlikte bağımsız Konya milletvekili olarak meclise girmiştir. Akabinde 26 Ocak 1970'te ise MNP kurulmuştur (Yalçın, 2021: 702). 12 Ekim 1969 genel seçimlerinde Necmettin Erbakan'ın haricinde aynı amaçta birleşen bağımsız adaylardan hiçbiri seçim bölgelerinde başarılı olamamıştır (Erdem, 3 Kasım 1969: 5).

Yüksek Haysiyet Divanındaki isimler arasında Ülkücü hareket içinde ayrı bir yeri olan Galip Erdem'in de yer aldığı MHP ise yeni adıyla girdiği 12 Ekim 1969 genel seçimlerinde oy oranını 1965 genel seçimlerine kıyasla arttırmış olmasına rağmen sadece Alparslan Türkeş Adana'dan milletvekili seçilmiştir (Yalçın, 2001: 109). Galip Erdem ise seçim sonrası Devlet gazetesinde yazdığı “Seçim

sonra yargılandı. 1948 yılında ise mahkûmiyet sürecinin ardından beraat etti. Togan, 26 Temmuz 1970 tarihinde vefat etmiştir.” **Bkz.** Tuncer Baykara, Zeki Velidi Togan: İlmî Hayatı Eserleri Siyasî Faaliyetleri Hatıralar, ed. Serkan Acar, Akçağ Yayınevi, Ankara, 2017, s. 19-20.

Hatıraları” isimli makalesinde seçim çalışmaları sürecini şöyle özetlemiştir: “Seçimi kaybettik ya, Burdur halkına anlamakta şimdilik güçlük çektiği, ama ileride mutlaka anlayacağı şeyler anlattık. Türk milletinin kurtuluş davasından bahsettik. Yalana tenezzül etmedik, palavra atmadık, hiçbir şey vaat etmedik. Birkaç oy uğruna mesleğimizi değiştirmedik; yine vatan kurtardık. Ve biz meheri yalnız insanlara değil, dağa taş, kurda kuşa bol bol dinlettik. Milliyetçilik mefküresi artık Burdur’da yankılanıyor..” (Kösoğlu, 2010: 49). Galip Erdem’in Burdur’da ifa ettiği çalışmaların ardından 1969 genel seçimleri neticesinde kurulan hükümetin önündeki en büyük sorun ise artan toplumsal olaylar olarak hükümetin karşısına çıkmıştır. 16 Şubat 1969’da Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 6. Filosu’nu protesto etmek için Beyazıt Meydanı’nda gösteriler yapılmış, karşıt grupların çatışmaları neticesinde 200 kişi yaralanmıştır. Toplumsal olaylar Türk kamuoyunu yoğun bir şekilde meşgul etmiştir. Benzeri olaylar 15 Haziran 1970’te yine İstanbul’da başlamış ve istenmeyen manzaralarla karşılaşmıştır. Buna benzer gelişmelerin sonucunda 12 Mart 1971 günü saat 13:00’te Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) radyoları vasıtasıyla bir muhtıra metni kamuoyuyla paylaşılmıştır (Sediroğlu, 2022: 24-26).

1973 yılında yapılan milletvekilliği genel seçimlerinde ise Galip Erdem Niğde’den milletvekili adayı olmuştur. Sıralama ise Sadi Somuncuoğlu, İbrahim Metin ve Galip Erdem şeklinde gerçekleşmiştir. Galip Erdem’in milletvekili adayı olduğu Niğde ilinin idari yapısı dikkate alındığında ise o sırada Niğde ilinin merkez, Aksaray, Ortaköy, Bor, Çamardı ve Ulukışla ilçelerinden müteşekkil olduğu anlaşılmaktadır. O yıllarda MHP Ortaköy Teşkilatı ise henüz yeni kurulmuştur. Ortaköy ilçesinde ise daha önce Aksaray doğumlu 1961’de CKMP’den kurucu meclis üyesi seçilen, 1961 ve 1965 seçimlerinde ise CKMP’den Niğde milletvekili seçilen ve CKMP genel başkan yardımcısı olarak da görev yapan, 1969 yılında MHP’den aday olmasına rağmen seçilemeyen Mehmet Altınsoy’un⁸ ilçe halkının teveccühüne mazhar olduğu anlaşılmaktadır. Galip Erdem ise Dinç Yaylalılar ve İbrahim Metin ile Niğde’nin ilçe ve köylerinde büyük bir uyum içinde seçim çalışmalarını yürütmüştür. Ancak 14 Ekim 1973 günü yapılan seçimlerde MHP Türkiye genelinde yalnızca %3,4 oy almıştır. MHP listelerinden Alparslan Türkeş Adana’dan, Genel Sekreter Mustafa Kemal Erkovan Ankara’dan, Ali Fuat Eyüpoğlu ise Yozgat’tan milletvekili seçilmiştir (Çakır, 2022: 122-127). Galip Erdem mecliste temsil imkanı kazanamamış olsa da siyasete yönelik gözlemleri neticesinde şu sonuçlara ulaşmıştır:

“...Siyaset merdiveni basamak basamaktır. Bir basamaktan diğerine çıkmak bilgimize, tecrübemize, eğer olmazsa, uçağatçılığımıza yeni bir şeyler katmakla mümkündür. Haysiyetimizi lekelemekten hoşlanmıyorsak, bilgimizi ve tecrübemizi arttırmanın zahmetine katlanmalıyız. Merdivenin birinci basamağına henüz alışmadan sonuncusuna sıçramak hırsı, bacaklarımızı kırmaktan başka hiçbir sonuç vermez.” (Erdem, 2016: 224).

1969’da MHP’nin kurulmasını çok önemli bir dönüm noktası olarak kabul eden Galip Erdem, Türk milliyetçilerinin siyaseten birleşmemiş olmalarının ise ibret verici olduğunun altını çizerek bu durumun Türk milliyetçilerinin iktidara gelmesini bir hayli geciktirdiğine daima inanmıştır (Erdem, 25 Ağustos 1969: 5).

5. Sonuç

Çalışmada ulaşılan ana bulgu Galip Erdem’in, 27 Mayıs 1960 Darbesi, 12 Mart 1971 Muhtırası ve 12 Eylül 1980 Darbesi gibi Türk siyasal hayatının çok badireli dönemlerinde hem basın-yayın hayatının hem de bürokratik hayatın içinde bulunmak suretiyle milliyetçi-muhafakâr cenaha hitap eden önemli bir ekol haline gelmiş olduğudur. Galip Erdem kişisel hayatı, bürokratik hayatı ve gazetecilik hayatı boyunca inandığı doğruları savunmaktan geri durmamıştır. Örneğin Galip Erdem 12 Eylül 1980 Darbesi’nin hemen akabinde Kenan Evren’e hitaben milliyetçi-ülkücü hareketi savunmak amacıyla ve bir rapor mahiyetinde olan açık mektubunu kaleme almıştır. Galip Erdem milliyetçi-muhafazakâr tabana

⁸ 1924 doğumlu Mehmet Altınsoy Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. 29. Hükümette devlet bakanlığı görevinde bulunmuştur. Mehmet Altınsoy 17 Şubat 2007 tarihinde vefat etmiştir. **Bkz.** Abdullah Kutalmış Yalçın, Milli Hareket Dergisinin CKMP’nin MHP’ye Dönüşümü Sürecindeki Yeri ve Önemi (1966-1971), Berikan Yayınevi, Ankara, 2002, s. 41.

hitap eden Türk Yurdu, Töre, Bozkurt, Çınaraltı, Millet, Ötüken, Milli Yol, Milli Hareket ve Orkun'da yayınlanan makaleleriyle de çağdaşları arasında öne çıkmayı başarmıştır. Galip Erdem verdiği eserlerde güncel siyasetle ilgili yazılarının ötesinde Dünya Türklüğü şuur ve bilincine sahip olma duyarlılığını ise tüm okuyucularına aktarmaya çalışmıştır. Onun verdiği eserleri arasında Dış Türkler, esir milletler ve Türk Dünyasına yönelik olan pek çok makale mevcut bulunmaktadır. Galip Erdem 1997 yılında vefat etmiştir.

Araştırmacının Katkı Oranı (Author's Contributions)

Bu makale yazarın kendi çabaları ve incelemeleri neticesinde oluşturulmuştur.

This article was created as a result of the author's own efforts and reviews.

Destek ve Teşekkür (Fundings and Acknowledgments)

Çalışma, kamusal, özel, ticari nitelikte ya da kar amacı gütmeyen herhangi bir kurumdan destek alınmadan hazırlanmıştır.

This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Çatışma Beyanı (Competing Interests)

Çalışmanın yazarı, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

The author declares that has no competing interests.

KAYNAKÇA

Alışov, S. (2020). "57. Hükümet Döneminde MHP ve Türk Dünyası", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Baykara, T. (2017). *Zeki Velidi Togan: İlmî Hayatı Eserleri Siyasî Faaliyetleri Hatıralar*. (Ed. Serkan Acar), Akçağ Yayınevi, Ankara.

BCA, 30.11.1.0.417.54.14.

BCA, 30.11.1.0.541.18.15.

Bozkurt, A. (2003). "Tevfik İleri'nin Yaşamı ve Fikirleri", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır, O. (2022). *Adı Devlet Olsun: Devletli Yıllar*. Ötüken Yayınevi, İstanbul.

Çakır, O. (Mart 2012). Türk Milliyetçiliğine Adanan Bir Ömür: Galip Erdem'in Fikir Hayatından Kesitler. Türk Yurdu, Sayı: 295, s. 485.

Çirkin, S.(2022). "Örgütlü Türkçülüğün Doğumu: Türk Yurdu Cemiyeti ve Dergisi", (Ed. Ahmet Şahin, Emin Yarımoglu), Milliyetçi Fikrin Sesi: Türkçü Dergiler, ss. Bozkurt Yayınları.

Erdem, G. (18 Ağustos 1969). Ön Seçim Sohbeti. Devlet, Yıl:2, Sayı: 20, s. 5.

Erdem, G. (1975). *Sosyalizm ve Milliyetçilik Üzerine Mektuplar*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Erdem, G. (2008). *Türk Kimdir? Türklük Nedir?*, Der. İbrahim Metin, Töre Devlet Yayınları, İstanbul.

Erdem, G. (2016). *Ülkücünün Çilesi*, 9. Basım, Ötüken Yayınevi, İstanbul.

Erdem, G. (2018). *Milliyetçilik ve Sosyalizm Üzerine Mektuplar*, Ötüken Yayınevi, İstanbul.

Erdem, G. (23 Haziran 1969). Turancılık Nedir?. Devlet, Yıl:1, Sayı:12, s. 5.

Erdem, G. (25 Ağustos 1969). Acı Bir Hikâye. Devlet, s. 5.

Erdem, G. (25 Ağustos 1969). Acı Bir Hikâye. Devlet, Yıl:2, Sayı:21, s. 5.

- Erdem, G. (3 Ağustos 1970). Zeki Velidi Hoca. Devlet, Yıl:2, S. 70, s. 5.
- Erdem, G. (3 Eylül 1973). Ana Davalar. Devlet, s. 5.
- Erdem, G. (3 Kasım 1969). Erbakan Böyle Konuşmaz. Devlet, Yıl:3, Sayı:31, s. 5.
- Erdem, G. (7 Nisan 1969). Millî Birlik Şartı. Devlet, Yıl:1, Sayı:1, s. 5.
- Erdem, G. (8 Eylül 1969). Bağımsız Adaylık Hikâyesi. Devlet, Yıl:3, Sayı: 23, s. 5.
- Erdem, G. (Mart 1969). Eğitim ve Gençlik. Milli Hareket, S.32, s. 11.
- Erdem, G.(15 Eylül 1969). Söğüt'teki Çınar, Devlet, s. 6.
- Erdem, G.(2001). *12 Eylül Kenan Evren'e Açık Mektup*, Ocak Yayınları, Ankara.
- Karataş, M.(2022). "Tek Parti Dönemi Siyasal Oluşumları Üzerine Bir Değerlendirme" (Ed. Murat Karataş), Tek Parti Dönemi Üzerine Yazılar,ss. 1-44, Berikan Yayınevi, Ankara.
- Kazkaldıran, K. (2019). "Töre Dergisi Üzerine Bir inceleme", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Kösoğlu, N.(2010). Galip Erdem, 3. Basım, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Kösoğlu, N.(2010). *Galip Erdem*. Ötüken Yayınevi, Ankara.
- MİT. Millî İstihbarat Teşkilâtı. Mit Müsteşarları Biyografiler. 14.01.2023, <https://www.mit.gov.tr/must-biyog11.html>
- Sediroğlu, S.C.(2022). "İç ve Dış Dinamikleri Bağlamında Türk Demokrasi Mücadelesinde 1980 Askeri Darbesine Gidiş Süreci ve Dönemsel Kırılmalar (1971-1980)" (Ed. Murat Karataş), Türk Demokrasi Tarihi (1980'den Günümüze Liderler, Partiler ve Seçimler), ss.19-48, Efe Akademi Yayınları, İstanbul.
- Sekman, N. (2019). "Türk Milliyetçiliği Düşüncesini Tanımlama ve Temellendirme Çalışmalarına Bir Örnek: Orkun Dergisi (1961-1965)", Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Tekinsoy. Y. E. (2020). "1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve Türkiye'de Devletçilik Politikaları" (Ed. Mustafa Turan), 95. Yılında Türkiye Cumhuriyeti'nde Siyasî, Sosyal ve Ekonomik Hayat (1918-1938), ss.277-314, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara.
- Türkmen, İ. (2021). "Türkiye'nin Ortadoğu, Afrika ve ABD Politikaları" (Ed. Nurgün Koç), Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Demokrasi ve Dış Politika (1938'den 2000'li Yıllara), ss. 396-465, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- Yalçın, A.K. (2019). *Fikriyat ve Eylemlilik Arasında Yeniden Millî Mücadele Hareketi ve Türk Siyasal Hayatına Etkileri*. Berikan Yayınevi, Ankara.
- Yalçın, A.K. (2021). "Müstakiller Hareketi ve Prof. Dr. Necmettin Erbakan" (Ed. İsmet Türkmen, Yunus Emre Tekinsoy, Murat Haniççe, Nazim Boy ve Fatih Erarslan), TBMM'nin Açılışının 101. Yıl Dönümünde Türk Demokrasi Tarihi Yazıları, ss.701-716, Berikan Yayınevi, Ankara.
- Yalçın, A.K. (2022). "Türk Düşünce Hayatında Hüseyin Nihâl Atsız: Hayatı, Kişiliği ve Eserleri (1905-1975)" (Ed. Murat Karataş), Tek Parti Dönemi Üzerine Yazılar, ss.169-199, Berikan Yayınevi, Ankara.
- Yalçın, A.K. (2022). *Millî Hareket Dergisinin CKMP'nin MHP'ye Dönüşümü Sürecindeki Yeri ve Önemi (1966-1971)*. Berikan Yayınevi, Ankara.
- Yalçın, E. S. (2001). *Türk Milliyetçiliği'nin Bir Hizmetkârı: Alparslan Türkeş*. Sivas Ülkü Ocakları Yayını, Ankara.

Ek 1: MHP'nin Niğde Milletvekili Adayları: Sadi Somuncuoğlu, Galip Erdem Ve İbrahim Metin

Kaynak: Osman Çakır, Adı Devlet Olsun: Devletli Yıllar, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2022, s. 122.

Ek 2: Galip Erdem'in Bir Fotoğrafı

Kaynak: Galip Erdem, Ülkücünün Çilesi, Ötüken Yayınevi, 9. Basım, İstanbul, 2016, s. 5.

Ek 3: Galip Erdem, Fevzi Körüklü, Halil Özyıldız, Fahrettin Savaş Konar, Ahmet Cebeci, Sadi Somuncuoğlu, Yıldırım Yıldırım, Refet Körüklü, Prof Dr. Ali Sait Ankara, Dr. Aziz Alpaut, Bay Mirza Hayt, Prof.Dr. Necmettin Sefercioğlu ve Prof. Dr.ERCÜMENT KURAN'ın Yer Aldığı Bir Fotoğraf

Kaynak: Osman Çakır, Adı Devlet Olsun: Devletli Yıllar, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2022, s. 256.

Ek 4: Galip Erdem'in Başbakanlık Müşavirliğine Atandığına Dair Kararname

KARAR / 15367

1- Açık bulunan 1 inci derece kadrolu ve 150 ek göstergeli Başbakanlık Müşavirliğine Galip Erdem'in, 657 sayılı Kanunun değişik 59 ve 60 ıncı maddeleri uyarınca atanması uygun görülmüştür.

Eki:

2-Bu kararı Başbakan yürütür.

- 5 Eylül 1975

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

03 11 1 17 56 14

Kaynak: Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, Fon: 30-11-1-0, Kutu: 417, Gömlek: 54, Sıra: 14, 05.09.1975.

Ek 5: Galip Erdem'in 25 Temmuz 1972'de H. Nihal Atsız İçin Kendi El Yazısı İle
Kaleme Aldığı Mektubu

25/7/1972
GALİP ERDEM

Muhterem Hocam;

Mektubunuzu aldım. Sizi çok öfketlendirmişim. Bayram kıldan incedir. Lütfen bağışlayınız.

Sahsi kusurlarımla, yanlış bulduğunuz fikir ve davranışlarımla ve Devlet Dergisi ile ilgili tenkitlerinizi, izin verdiğiniz takdirde, ayrıca cevaplandırmak, daha doğrusu, eğer hak tanırırsanız, kendimi savunmak isterim. Şimdilik, "Mahut" yazı konusunu G. Klaya ağağım: O yazı benim deşilirdir. Ama yazan kimse de, sizi aktarım köşesinden bile geçirmemiştir. Zaten ne haddine! Mesela şudur: Türkçüler partısından ihraç edilmişimizi öğrendiğimiz vakit, sizin bu işten haberdar olmadığınız ve duyunca çok kızacağımıza yüzde yüz emindik. Bözi gençlerin-ki isimlerini hâlâ bilmiyoruz, kendilerini hâlâ tanıtmıyorlar- Zaten de parti içi bir kavgalıktan ötürü, aralarında toplanıp herşey verdiklerini duşunduk.

"Göze Türkçüler partisi, dayımı yazanın dikkersizce fin den vayo bilirsiniz ki, heri gelen bir yanlışlıktır. Partinin "göze ihraç" dir çünkü bizdirimizin savunması is-kanmıştı, ne ile seçtiğimizi bilmiyorduk.

İbrahim Hatir ve Şadi Samuncuoğlu'nu 14 g. dır 40 kından tanıyorum. Türkçülerle öfküsüne ve size son ele. İnce bağlı, çok saygılı çocuklardır.

Çevre de hak kazandığımızı bildirirsiniz. Kendi keşime, ne yazarsanız yazın, sineye çakerim, size hak şikâyet veremem. Sizinde bir polemik qirmek asla haddim değildir. Hem, ömrümce bağlı kalmaya çalıştım.

Tutk Türesi de böyle bir fikriyatla hiç müca de etmez. Siz geçire bildiklerimi de mübâkaşenin dişinde tutacağım. Kısacası Hocam, şimdiden İstikbal bağ- tağını çekiyorum. yine de emir sizindir. Öfkemiz ya- lışmışsa fazli yazarsınız. Ama biz cevap ver- meyiz, veremeyiz.

42 yaşına geldim ve yemin edeyim: Bu güne kadar hiçkimseye böyle bir mektup yazmadım.

Saygılarımla
Tanrı, Türkü korusun.

Galip Erdem

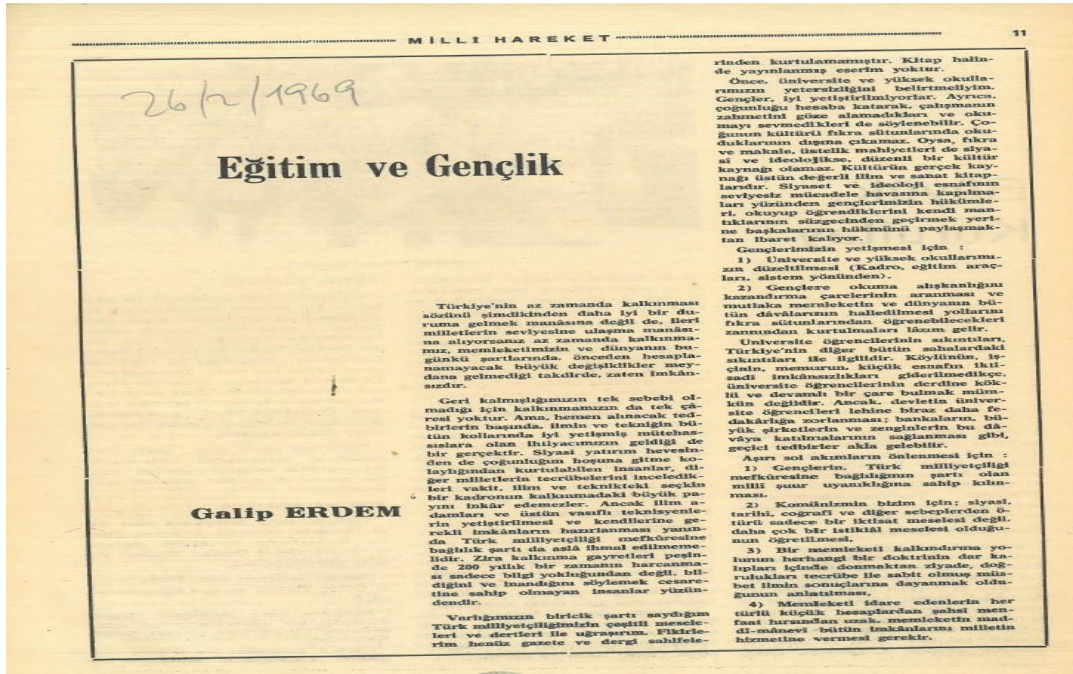
Kaynak: Osman Çakır, Adı Devlet Olsun: Devletli Yıllar, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 2022, s. 161.

Ek 6: Galip Erdem'in Devlet Gazetesinde Yayınlanan İlk Yazısının Görseli

Kaynak: Devlet, Yıl:1, Sayı: 1, 7 Nisan 1969, s. 5.

Ek 7: Galip Erdem'in Millî Hareket Dergisinde Yayınlanan Bir Yazısının Görseli

Kaynak: Galip Erdem, Milli Hareket, "Eğitim ve Gençlik", S.32, Mart 1969, s. 11.